

פרק תרומה

וירבר ה' אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגוו. רבי חייא פתח, (טהילים קלה) כי יעקב בחר לו יה' ישראל לסתתנו. כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהתרצה בהם ורצה להדקם בהם ולהתקשר עמם, ועשה אותם עם יתדי בעולם, שבחות (שמואל-ב ז) ומיל בעמד כיישראל גוי אחר הארץ, והם התרצו בו והתקשו בו. זהו שבחות כי יעקב בחר לו יה', וכתווב (דברים לט) כי חלק ה' עמו. ונמנ לשאר העמים שליטים גדולים ממניגים עליהם, והוא נטלו את ישראל לחלקו.

רבי שמיעון פתח, (שיר השירים ט) מי זאת הנשקפה במו שחר יפה לבנה ברה במחפה איוומה בנדגולות. מי זאת, רוזא דתרין עלמין מתחרן בחרדא, ודא הוא עולם ועוולם. מ"י: הד אוקימנא דרגא עלאה לעילא, שירותא דקיימה בשאלתא, ואקרי מ"י, כמה דעת אמר (ישעה ט) שהוא מרים עיניכם וראו מי ברא עיניכם וראו מי ברא אלה. זאת דרך מהותונה למיטה, עולם דרך מהותונן. ישניהם שני עולמות בחבור אחד, בקשר אחד כאחד. הנשקפה - בשמיחרים שניהם כאחד. במו שחר - בשרותה להאריך נאור כלבנה, בשמייה (פשבוט) בו אור השמש. ואחר כן בשמש, בשמייה, בשעומרת הלבנה בשלמות. אםה - פקיפה להגן על הכל, שהרי אז יש לה שלמות ותקיף, לעשות חיל.

פרק תרומה

וירבר יי' אל משה לאמר. (שמות כה) דבר אלبني ישראל ויקחו לי תרומה מאה כל איש אשר ידבנו לבו וגוו. רבי חייא פתח, (טהילים קלה) כי יעקב בחר לו יה' ישראל לסתתנו, כמה חביבין ישראל קמי קדשא בריך הוא, דתרעי בהו, ובua לאתבקא בהו, ולאתבקשרא עמהון. ועבד להזע עמא יחידאי בעלמא, דכתיב, (שמואל ב ז) ומיל בעמד כיישראל גוי אחד בארץ, ואינו אתרעי ביה, ואתבקש ביה. הדא הוא דכתיב, כי יעקב בחר לו יה. וכ כתיב (דף גכ"ו ע"ב) (דברים לט) כי חלק יי' עמו. ריבב לשאר עמין שולטניין רברבן ממנן עלייהו, והוא נטיל לחולקיה ישראל.

רבי שמיעון פתח, (שיר השירים ט) מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה במחפה איוומה בנדגולות. מי זאת, רוזא דתרין עלמין מתחרן בחרדא, ודא הוא עולם ועוולם. מ"י: הד אוקימנא דרגא עלאה לעילא, שירותא דקיימה בשאלתא, ואקרי מ"י, כמה דעת אמר (ישעה ט) שהוא מרים עיניכם וראו מי ברא אלה. זאת: דרגא מתאה למטא, עלמא מתאה. ותרוייהו, תרין עלמין בחבורה חרדא,

בקשורא הדא בחרדא.

הנשקפה: בד מתחרן פרווייהו בחרדא. במו שחר: בד בעייא שחרותא לאנחרא ולבתר אנתהיר פסיחרא, בד (כינוי) בטש בה נהירו דشمישא. ולבתר בשמייה, בד קיימת סיחרא בשלומו. איוומה: תפיכא, לאגנא על פלא. הדא כדיין אית לה שלימו ותקיפר, למעבד חילא.

ולוֹקַחַת חִיל מְהֻעָלִים הַעֲלֵיָן עַל יְרִי יַעֲקֹב הַשָּׁלָם, שֶׁחָבֵר אָזָם בַּאֲחָד. חָבֵר אָזָם בַּאֲחָד לְמַעַלָּה, וְחָבֵר אָזָם בַּאֲחָד לְמַטָּה, וְמַשָּׁם יֵצָא שְׁנַיִם עַשֶּׂר שְׁבָטִים קְדוּשִׁים כְּמוֹ שְׁלֵמָעָלָה. יַעֲקֹב שְׁהָה שָׁלָם הַכְּנִיס אֶחָבָה בְּשִׁנִּי עַזְלָמוֹת, כְּמוֹ שְׁבָאָרָנוּ. שֶׁאָרָבָנִי אַרְם שְׁעוֹשִׁים, כְּךָ מְגַלִּים עֲרֵיות לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, גּוֹרְמִים יְרִיבּוֹת בְּשִׁנִּי עַזְלָמוֹת וּגּוֹרְמִים פְּרוֹוד. זֶהוּ שְׁפָתּוֹב וִיקָּרָא וְאָשָׁה אֶל אֲחָתָה לֹא תִּקְחֶחָ לְצָרָר, שְׁנַעֲשֹׂות יְרִיבּוֹת זוֹ לֹזוֹ. וְאָמָת אָמָר, בְּרָאשָׁה וְתוֹקְנָא רְחֵל בְּאֲחָתָה - כְּךָ הוּא וְדָא. שְׁהָרִי כָּל פְּשִׁוְתָת הַעוֹלָם הַמְּחֻתָּן אִינָה אֶלְאָ בְּדִי לְהִיוֹת כְּמוֹ הַעוֹלָם הַעֲלֵיָן וְלִירְשָׁ מְקוֹמוֹ. בָּמְקוּם אַחֲרָ קְנָאת סּוֹפְרִים טְרֵבָה חַכָּמָה, וְכָאן קְנָאת סּוֹפְרִים, מִשּׁוּם שִׁישָׁ סְפָר וּסְפָר, מְגַדְּלִים מִשְׁכִּיבָת הַחַכְמָה (הַעֲלֵיָה) אֲלֵיכֶם. (על זה יעקב השילמים בו).

וְעַם כֵּל זֶה, אֲפָלוּ יַעֲקֹב לֹא הַשְׁלִים אֲלֵיכֶם כְּרָאוֹי. שֶׁאָרָבָנִי הַעוֹלָם גּוֹרְמִים יְרִיבּוֹת וּגּוֹרְמִים פְּרוֹוד וּמְגַלִּים עֲרֵיות שֶׁל הַכָּל, עֲרֵיות שְׁלֵמָעָלָה וּמַטָּה. וּבְסָוד זֶה יִשְׁתַּחַווּ אֶת סּוֹד הַעֲרִיוֹת, עֲרֵיות שֶׁל אָם וּבְתָה, וּהַפֵּל בְּסָוד אֶחָד. מֵזָאת - נְקָרָאוּ אֲחִיוֹת, מִשּׁוּם שָׁהָן בְּאֶחָבָה וְאֲחוֹה וּבְחִבּוֹר הַרְצָוֹן. וּנְקָרָאות אִם וּבְת. מִי שְׁמַגְלָה אֶת עֲרוֹתָן, אֵין לוֹ חָלָק לְעַזְלָם הַבָּא וְאֵין לוֹ חָלָק בְּאַמוֹנָה.

בָּא וּרְאָה, כִּי יַעֲקֹב בְּמַר לוֹ יְהָ - סּוֹד הַעֲלֵיָן לְמַעַלָּה. פִּין שְׁהָלָם וּנְקָרָא יִשְׂרָאֵל, אֹז לְסַגְלָתוֹ, נְטָל הַפֵּל בְּכָל הַאֲזָדִים, וּנְטָל לְמַעַלָּה וּנְטָל לְמַטָּה, וּנְשָׁלָם בְּכָל.

וְגַטְלָא חִילָא מְעַלְמָא עַלְאהָ, עַל יְקָדָם דִּיעָקָב שְׁלִימָא, דִּחָבֵר לוֹן בְּחַדָּא. חָבֵר לוֹן בְּחַדָּא לְעַילָּא. וְחָבֵר לוֹן בְּחַדָּא לְתַתָּה. וּמְפַמֵּן גַּפְכוֹן, תְּרִיסְרִי שְׁבָטִין קְדִישִׁין, בְּגַנוֹנָא דְּלַעַילָּא. יַעֲקֹב דְּהָהָה שְׁלִים, אַעֲילָ רְחִימָו בְּתְּרִין עַלְמִין, כִּמָּה דְּאָקִימָנָא. שֶׁאָרָבָנִי נְשָׁא דְּעַבְדִּין כְּדִין מְגַלִּין עַרְקִין לְעַילָּא וּמְתָפָא, גְּרִים דְּבָבָו בְּתְּרִין עַלְמִין, וּגְרִים פְּרוֹדָא, הַדָּא הוּא דְּכַטְּבִיב, (וַיָּקָרָא יְהָ) וְאָשָׁה אֶל אֲחָתָה לֹא תִּקְחֶחָ לְאָרְרִי, דְּאַתְּעַבְּידָו מְאַרְיִ דְּבָבָו דָא לְדָא.

וְאֵי תִּימָא (בראשית ל) וְתַקְגָּא רְחֵל בְּאֲחָתָה. הַכִּי הָוָא וְדָא דְּהָא עַלְמָא תַּתָּה, כֵּל תִּיאָוְבָתָה לָאו אִיהָו, אֶלְאָ בְּגִין לְמִיחְוִי בְּגַנוֹנָא דְּלַעַלְמָא עַלְאהָ, וּלְמִירִית דְּוַכְּפָהָא. בְּדוֹכְפָא אַחֲרָא קְנָאת סּוֹפְרִים אַסְגִּיאָת חַכְמָתָא, וְהַכָּא קְנָאת סּוֹפְרִין, בְּגִין דְּאִיתָּה סְפָר וּסְפָר, אַסְגִּיאָו מְשִׁיכָו דְּחַכְמָתָא (עליה) לְגַבְיִיהָ. (נ"א ועל דא יעקב אשלים בו).

וְעַם כֵּל דָא, אֲפָלוּ יַעֲקֹב לֹא אֲשָׁלִים לְגַבְיִיהָ בְּדַקְקָא חַזִּי. שֶׁאָרָבָנִי עַלְמָא, גְּרָמִין דְּבָבָו, וּגְרָמִין פְּרוֹדָא, וּמְגַלִּין עַרְקִין דְּכָלָא, עַרְקִין דְּעַילָּא וּמְתָפָא. וּבְרָזָא דָא אִיתָּה רְזָא דְּעַרְקִין, עַרְקִין דְּאִימָא וּבְרָתָא, וּכְלָא בְּרָזָא חַדָּא. מֵזָאת אַתְּקָרְוִין אֲחָתָן, בְּגִין דְּאִינּוֹן בְּאֲחוֹה וּבְרָחִימָו, וּבְחִבּוֹרָא דְּרָעָוֹתָא. וּאַקְרָוּן אַמָּא וּבְרָתָא. מִאן דְּגָלִי עַרְקִיתָהָוּן, לִית לְיהָ חַוְלָקָא לְעַלְמָא דְּאָתִי, וּלִית לְיהָ חַוְלָקָא בְּמַהְיִמְנוֹתָא. הָא חַזִּי, כִּי יַעֲקֹב בְּחַר לוֹ יְהָ, רְזָא עַלְאהָ לְעַילָּא. פִּיוֹן דְּאֲשָׁלִים, וְאַקְרָי יִשְׂרָאֵל, כְּדִין לְסַגְלָתוֹ, נְטָל כָּל בְּכָל סְטְרִין, וְגַטְלָא לְעַילָּא וְגַטְלָל לְתַתָּה, וְאַשְׁתָּלִים בְּכָלָא.